

Gestiunea Riscurilor în cadrul B.C. „ProCredit Bank” S.A.

Gestiunea riscurilor este un concept fundamental ce ține de siguranța și integritatea financiară a Băncii, iar evaluarea riscurilor este parte integrantă a dezvoltării strategice a Băncii. Banca își asumă riscurile cu prudență și conform strategiei pe termen lung. Politica generală de administrare a riscurilor în cadrul B.C. „ProCredit Bank” S.A. stabilește că toate riscurile reale și potențiale pentru activitatea Băncii să fie identificate la timp, cuantificate, monitorizate și administrate eficient. Politica și strategia de administrare a riscurilor este aprobată de către Consiliul Băncii și implementată de către o structură de administrare a riscurilor independentă de structurile comerciale, subordonată direct Consiliului Băncii prin Comitetul de Riscuri.

Comitetul de Riscuri este un comitet specializat, format exclusiv din membri ai Consiliului Băncii, cel puțin 1/3 din membrii acestora sunt independenți. Comitetul de Riscuri raportează direct Consiliului Băncii.

Principiile politicilor de management al riscurilor se axează pe cele formulate de actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei și politicile de gestionare a riscurilor din partea Grupului ProCredit. B.C. „ProCredit Bank” S.A. activează respectând cu strictețe toate cerințele Băncii Naționale a Moldovei, cum ar fi: definirea apetitului și toleranței la risc și monitorizarea profilului de risc; formarea provizioanelor pentru pierderi la credite; respectarea cerințelor privind expunerile la toate riscurile semnificative; respectarea limitelor cu privire la adecvarea fondurilor proprii și capitalului intern, etc.

Organele de conducere ale Băncii (Consiliul Băncii și Comitetul de Conducere) sunt responsabile pentru administrarea riscurilor la nivelul întregii instituții. Funcția de administrare a riscurilor include diferite unități organizaționale, printre care Departamentul Riscuri Creditare, Departamentul Management Riscuri, Conformitate și AML, în sarcina căruia intră gestionarea riscurilor de credit, financiare, operaționale, de conformitate, de securitate a informațiilor și continuitate a activității, precum și a riscului de spălare a banilor și finanțării terorismului. De asemenea, Departamentul Audit Intern monitorizează în mod regulat executarea operațiunilor, pentru a asigura că politicile de management al riscurilor sunt implementate în conformitate cu legislația și cu rezoluțiile întocmite de Consiliul Băncii și Comitetul de Conducere a Băncii.

Departamentul Management Riscuri, Conformitate și AML asigură identificarea, evaluarea, monitorizarea și controlul riscului de lichiditate, riscului de contraparte, riscului de rată a dobânzii și valutar, precum și riscurilor operaționale și de conformitate. O altă obligațiune a Departamentului este managementul capitalului și procesul intern de evaluare a adecvării capitalului (ICAAP). De asemenea, este responsabil pentru identificarea clienților / tranzacțiilor suspecte și prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului. Funcția de administrare a riscurilor și de conformitate raportează direct Consiliului Băncii, prin intermediul Comitetului de Riscuri, ce are loc trimestrial. În Bancă au fost constituite comitete interne specializate, pentru a aborda riscuri individuale, cum ar fi riscurile de piață și de lichiditate (ALCO), riscul de credit (Comitetul Riscuri Creditare), riscurile financiare (Comitetul Riscuri Financiare), riscuri operaționale (Comitetul Riscuri Operaționale), riscuri de securitatea informațiilor (Comitetul Securitatea Informațiilor), riscuri de conformitate (Comitetul Conformitate) și Comitetul de Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor. În cadrul comitetelor interne specializate specialiștii responsabili din Departamentul Management Riscuri, Conformitate și AML raportează

Comitetului Executiv privind expunerile Băncii la riscuri și elaborează propuneri către Comitetul de Riscuri privind minimizarea riscurilor semnificative. Totodată, în cadrul Comitetului de Riscuri se monitorizează profilul de risc al Băncii și se iau decizii privind limitarea și minimizarea anumitor riscuri.

Angajații Băncii joacă un rol-cheie în determinarea tuturor categoriilor de riscuri, de aceea Banca pune un accent deosebit pe dezvoltarea continuă a abilităților profesionale ale personalului implicat în sfera de management al riscurilor. Toate operațiunile bancare executate de B.C. „ProCredit Bank” S.A. au loc ținând cont de următoarele două principii – principiul „celor patru ochi” și politica „cunoaște-ți clientul” – aplicate în scopul prevenirii spălării banilor și a fraudelor.

În același timp, calitatea procesului de management al riscurilor depinde în egală măsură de cerințele interne și externe. B.C. „ProCredit Bank” S.A., fiind o Bancă ce oferă clienților săi servicii simple și accesibile, deține o cale sigură și conservativă de abordare a managementului riscurilor. Activitățile principale desfășurate de B.C. „ProCredit Bank” S.A. sunt depozitele retail și creditarea afacerilor foarte mici, mici și mijlocii. Conceptul nostru de servicii bancare responsabile presupune un nivel înalt de diversificare, atât pe partea de credite, cât și pe partea de depozite și implică un grad sporit de transparență a operațiunilor. Acest lucru demonstrează că profilul de risc rămâne a fi inteligibil și sub control în orice timp.

Banca a identificat următoarele riscuri semnificative ce urmează a fi monitorizate și gestionate de Departamentul Managementul Riscuri, Conformitate și AML, precum și de Organele de Conducere a Băncii:

- Riscul de credit (inclusiv riscul de creditare a debitorilor expuși la riscul valutar)
- Riscul de contraparte (inclusiv riscul emitentului)
- Riscul de rată a dobânzii în afara portofoliului de tranzacționare
- Riscul de concentrare
- Riscul de lichiditate
- Riscul operațional
- Riscul aferent desfășurării afacerii (inclusiv riscul strategic)
- Riscul aferent mediului de reglementare și economic
- Riscul de model

Riscul de credit

Riscul de credit asociat clienților este definit ca riscul de pierderi ce rezultă din neîndeplinirea potențială a obligațiilor contractuale de plată, asociat cu expunerea creditară față de client. Managementul riscului de neîndeplinire a obligațiilor contractuale asumate conform contractului de credit, asociat cu expunerile creditare ale clienților se bazează pe respectarea principiilor de desfășurare a activității creditare a Băncii:

- Analiza aprofundată a capacității de plată a clienților;
- Evitarea riguroasă a îndatorării clienților băncii ;
- Stabilirea relațiilor de încredere de durată și menținerea contactului cu clienții;
- Monitorizarea îndeaproape a rambursării creditului;
- Managementul strict al restanțelor;
- Realizarea dreptului de gaj în caz de nerambursare a creditului;
- Investiții în angajați bine instruiți și motivați;

- Implementarea proceselor atent elaborate și bine documentate;
- Respectarea “principiului celor patru ochi”.

Riscul de contraparte

Scopul managementului riscului de contraparte și riscului de emitent este de a proteja Banca de pierderi cauzate de nedorința sau imposibilitatea contrapărții (de exemplu, unei bănci comerciale) sau a emitentului de a-și îndeplini obligațiile față de Bancă.

Riscul de contraparte și de emitent este asociat, în special, cu necesitatea Băncii de a investi lichiditățile disponibile (surplus de lichidități), de a executa tranzacții în valută străină sau de a se proteja de anumite poziții de risc. Surplusul de lichiditate este, de regulă, plasat pe termen scurt în bănci OCDE cu rating înalt sau în certificate emise de Banca Națională a Moldovei pentru un termen care nu depășește 14 zile. Tranzacțiile valutare, de asemenea, au un termen scurt - de până la 2 zile.

Banca tinde să limiteze și să diversifice riscul de contraparte, de aceea va continua să aplice standarde înalte în cadrul administrării riscului de contraparte. Banca nu va încheia nicio tranzacție fără analiza minuțioasă și aprobarea prealabilă a contrapărții și stabilirea unei limite.

Riscul de rată a dobânzii

Riscul de rată a dobânzii este cauzat de diferența structurală dintre scadențele activelor și pasivelor. Banca tinde să asigure o structură echilibrată a bilanțului în ceea ce privește reevaluarea activelor și obligațiunilor sensibile la rata dobânzii. Scopul este de a micșora diferența dintre activele și obligațiunile sensibile la rata dobânzii pentru toate maturitățile.

Managementul riscului de rată a dobânzii presupune următoarele:

- Monitorizarea evoluției ratelor dobânzilor pe piață;
- Analiza expunerii Băncii la riscul de rată a dobânzii în diferite valute prin calcularea indicatorilor cheie de risc – impactul asupra valorii economice și impactul asupra veniturilor din dobânzi pentru o perioadă de 12 luni;
- Analiza diferenței scadențelor pe diferite valute;
- Testări la stres.

În funcție de cauza expunerii băncii la riscul de rată a dobânzii, pot fi aplicate diferite măsuri de reducere a riscului respectiv. De regulă, acestea necesită ca banca să-și modifice parțial strategia de afaceri, iar măsurile care urmează a fi aplicate de către bancă depind de situația în care aceasta se află și condițiile de piață.

Riscul de concentrare

Riscul de concentrare este un risc, evaluat ca parte componentă a altor riscuri ale Băncii – riscul de credit, riscul de lichiditate. Riscul de concentrare poate rezulta din expuneri individuale față de clienți sau față de grupuri de clienți aflați în legătură, expuneri față de contrapărți din același sector economic sau regiune geografică, expuneri de credit indirecte, rezultate în urma aplicării tehnicilor de diminuare a riscului de credit. Pentru a limita expunerea la riscurile de concentrare, Consiliul Băncii definește

limite pentru expunerile individuale și pe produse și sectoare economice. Ca parte componentă a riscului de lichiditate riscul de concentrare este evaluat prin prisma celor mai mari deponenți.

Riscul de lichiditate

Riscul de lichiditate în sensul cel mai restrâns (risc de insolvabilitate) reprezintă pericolul că Banca nu va fi capabilă să-și îndeplinească integral sau la timp propriile obligațiuni de plată curente și viitoare. Riscul de lichiditate în sensul cel mai larg (riscul de finanțare) este pericolul că nu vor putea fi obținute finanțări adiționale sau că investițiile vor putea fi obținute doar la rate ridicate ale dobânzii.

Comitetul ALCO stabilește strategia de lichiditate și limitele riscului de lichiditate. Secția Trezorerie zilnic gestionează lichiditatea băncii și este responsabilă pentru executarea deciziilor Comitetului ALCO. Respectarea strategiilor, politicilor și limitelor este monitorizată permanent de Departamentul Management Riscuri, Conformitate și AML.

Portofoliul de credite al Băncii este cea mai mare componentă a activelor și este finanțat de depozitele atrase de la clienți. Partea preponderentă a portofoliului de credite revine expunerilor pe termen scurt și mediu, acordate întreprinderilor mici și mijlocii. Majoritatea creditelor sunt acordate cu rambursare în rate, iar rata de nerambursare a acestora este scăzută. Acest lucru rezultă în încasări sigure de numerar. În cadrul procesului de atragere a depozitelor Banca se concentrează asupra grupului țintă prin atragerea fondurilor pe conturi curente ale întreprinderilor mici și mijlocii, precum și depozitelor de la persoane fizice. Utilizarea instrumentelor piețelor financiare este limitată. Acești factori limitează concentrarea riscului de lichiditate și asigură un sistem clar de management al riscului de lichiditate.

Comportamentul clienților poate fi volatil, iar în situații de criză economică sau politică lichiditatea se poate reduce semnificativ din cauza retragerii depozitelor. Din aceste considerente Banca a adoptat practici prudente aferente riscului de lichiditate, și menține nivelul activelor lichide la un nivel adecvat.

Principiile /sarcinile-cheie ale managementului riscului de lichiditate sunt următoarele:

- Asigurarea permanentă a unui nivel adecvat de lichiditate;
- Monitorizarea permanentă a indicatorilor de lichiditate pentru a asigura ca obiectivele de afaceri să fie atinse;
- Analiza intrărilor și ieșirilor de mijloace bănești viitoare și impactului acestora asupra riscului de lichiditate.

Riscul operațional

Managementul riscurilor operaționale reprezintă un domeniu distinct în procesul general de management al riscurilor în cadrul B.C. „ProCredit Bank” S.A. Procesele legate de managementul riscurilor operaționale sunt integrate în managementul riscurilor de zi cu zi, fiind implementate la toate nivelele instituției. În ultimii ani, am demonstrat că, în pofida unui mediu dificil în care ne desfășurăm activitatea, suntem capabili de a gestiona riscul operațional foarte bine.

Obiectivele generale ale abordării adoptate de Banca pentru gestionarea riscurilor operaționale sunt:

- Înțelegerea factorilor care declanșează riscurile operaționale;
- Identificarea aspectelor critice la etapa incipientă;

- Monitorizarea și gestionarea riscului de creștere rapidă a instituției;
- Evitarea pierderilor cauzate de riscurile operaționale.

Principiile următoare se consideră a fi strategice:

- Grad ridicat de simplitate, transparență și diversificare. Accentul este pus pe comunicarea deschisă, valorile și loialitatea angajaților;
- Segregarea sarcinilor și „principiul celor patru ochi” sunt aplicate ori de câte ori este necesar;
- Procese clar definite și bine documentate;
- Evaluări regulate din partea Departamentul Audit Intern;
- Cultura corporativă și instruirii personalului în privința conștientizării generale a problemelor legate de riscuri operaționale, securitatea informațiilor inclusiv și riscul informațiilor în momentul prelucrării datelor cu caracter personal;
- Standarde tehnice înalte în ceea ce privește hardware, software și sisteme tehnice de back-up.

În același timp Banca acordă o atenție sporită securității informațiilor și tehnologiilor informaționale. Banca utilizează instrumente tehnice pentru prevenirea riscului informatic și de fraudă. Banca se bazează pe următoarele principii:

- Abordarea bazată pe risc. Banca trebuie să urmeze o strategie echilibrată a riscului de securitatea informațiilor care vizează selectarea controalelor care sunt proporționale cu riscurile de securitatea informațiilor. Să prioritizeze resursele de securitate pentru a proteja aplicațiile în cazul în care un incident de securitate ar avea un impact semnificativ asupra afacerii.
- Clasificarea informațiilor. Informațiile trebuie gestionate în funcție de clasificarea acestora. Banca identifică activele informaționale critice și le protejează în mod corespunzător la toate etapele a ciclului de viață al activelor informaționale, cum ar fi crearea, stocarea, distribuția, arhivarea, utilizarea și distrugerea acestora.
- Acces la informație. Informația trebuie să fie accesibilă în funcție de clasificare, de necesitate de a cunoaște și de principiul celui mai puțin privilegiat.
- Securitatea Informației în proiecte. Securitatea informațiilor este integrată în procesul de gestionare a proiectelor Băncii pentru a se asigura că riscurile de securitatea informațiilor sunt identificate și abordate ca parte a unui proiect. Responsabilitățile sunt definite și alocate rolurilor specificate, în conformitate cu metodele de gestionare a proiectelor.

Riscul aferent desfășurării afacerii (inclusiv riscul strategic)

Banca include riscul aferent desfășurării afacerii (inclusiv riscul strategic) în categoria riscurilor semnificative din cauza crizelor financiare și/sau politice care au avut loc și pot avea loc în viitor și pot crea impedimente în atingerea obiectivelor de afaceri. În aceste circumstanțe, Consiliul Băncii aprobă apetitul la riscul strategic în scopul unui control mai bun asupra expunerii la acest risc.

Riscul aferent mediului de reglementare și economic

Riscul aferent mediului de reglementare și economic este inclus în categoria riscurilor semnificative din cauza incertitudinilor aferente cadrului de reglementare și evoluției macroeconomice din țară. Riscul respectiv nu poate fi cuantificat și respectiv Banca nu stabilește un apetit de risc și careva limite pentru a controla expunerea la risc. În schimb, Departamentul Management Riscuri, Conformitate și AML urmărește în permanență evoluțiile politice, macroeconomice și modificările legislative pentru a putea lua careva măsuri de diminuare a impactului riscului respectiv asupra Băncii.

Riscul de model

Riscul de model este o categorie a riscului operațional și reprezintă riscul de pierderi asociat dezvoltării, implementării sau utilizării neadecvate a oricăror alte modele de către Banca pentru procesul decizional. Acesta se referă în special la modelele utilizate pentru cuantificarea cerințelor de capital intern. Riscul de model este un risc semnificativ pentru Banca, care nu poate fi cuantificat, din care motiv Banca nu stabilește un apetit de risc și careva limite pentru a controla expunerea la riscul respectiv. În scopul diminuării acestui risc modelele utilizate sunt validate.

Departamentul Managementul Riscurilor, Conformitate și AML acționează în calitate de catalizator în procesele de dezvoltare și menținere a politicilor de management al riscurilor, strategiilor și procedurilor în cadrul Băncii. Departamentul este o unitate independentă de celelalte unități ale Băncii, ce se implică în toate activitățile instituției, preponderent în cele cu asumare de riscuri. Departamentul oferă susținere funcțională Comitetului de Riscuri, Comitetului de Active și Pasive, precum și asistă Comitetul de Conducere la gestionarea riscurilor inerente cu care se confruntă Banca.